

علل مهاجرت جوانان

مرضیه سلیمیان^۱

۵۰ درصد مهاجرت جوانان در زمینه کسب شغل مناسب است و ۵۰ درصد دیگر برای کسب مدارک بالای علمی به سایر کشورها سفر می‌کنند. جاذبه‌هایی که در دانشگاه‌های سایر کشورها وجود دارد همچنین بالا بودن سطح کیفی این دسته از دانشگاه‌ها، باعث شده تا جوانان تحصیلکرده به تحصیل در دانشگاه‌های کشورهای دیگر تمایل داشته باشند. خیلی از جوانان این موارد را دلیل مهاجرتشان مطرح می‌کنند.

* دانشگاه‌های کشور به جای افراد متخصص، متوقع تربیت می‌کنند

بسیاری از مسئولان در این زمینه تاکنون بیشتر به کمیت توجه کرده‌اند، مسئولان همواره سعی کرده‌اند تا تعداد داوطلبان را به حداقل برسانند و به اعتقاد من در سیستم آموزش عالی، کیفیت فدای کمیت شده است.

این زنگ خطری برای کشور محسوب می‌شود، با توجه به هزینه‌هایی که در زمینه تحصیل و ایجاد اشتغال وجود دارد، نبود متخصص مشکل اساسی بوده است. دانشگاه‌های کشور تنها متوقع، تربیت می‌کنند تا متخصص. اگر جوان متخصص باشد به راحتی جذب کار می‌شود یا حتی می‌تواند کارآفرینی کند.

* مهاجرت بیشتر در میان مردهای جوان وجود دارد

بر اساس مطالعات ما مهاجرت بیشتر در میان جوانان شکل می‌گیرد و عوامل متعددی در رابطه با پیدایش تمایل به مهاجرت وجود دارد و اشکال مختلفی از مهاجرت را شامل می‌شود. مهاجرت در کشورهای در حال توسعه بیشتر در میان مردها و در میان جوانان وجود دارد، مهاجرت در مطالعه جمعیتی به عنوان یک پدیده اجتماعی و جمعیتی تلقی می‌شود و اگر هدفمند باشد مهاجرت مطلوب تلقی می‌شود؛ چراکه فرد به قصد دستیابی به زندگی بهتر به سایر کشورها سفر می‌کند. در مورد انواع مهاجرت جوانان که در حال حاضر وجود دارد باید گفت که گروهی از جوانان برای ادامه تحصیل کوچ می‌کنند، این دسته برای کسب پیشرفت‌های تحصیلی در مقاطع بالا، از کشور خارج می‌شوند که فرار مغزها نیز تعبیر می‌شود، تا زمانی که خارج از کشور تحصیل می‌کنند مهاجرت موقت محسوب می‌شود اما اگر برای مدت طولانی ترک وطن کنند و در کشور مبدأ برای همیشه بمانند

^۱. دانشگاه شهرکرد

عواقب دیگری خواهد داشت.

گروه دیگری از جوانان برای به دست آوردن کار مناسب به کشور دیگری سفر می‌کنند، کسانی که پتانسیل بالایی داشته باشند و یا مدرک تحصیلی و تخصص خوبی برخوردار باشند بیشتر مد نظر هستند ضمن این‌که کشورهای مهاجر پذیر به آسانی به فرد اجازه ورود نمی‌دهند.

* پایین بودن سطح درآمد عامل مهاجرت گروهی از جوانان است

این استاد دانشگاه گفت: گروه دیگری از جوانان که تحصیلات پایین‌تری دارند به دلیل نبود کار مناسب در کشورشان همچنین پایین بودن سطح درآمد انگیزه بیشتری برای مهاجرت دارند. برای نمونه در گذشته جوانان به ژاپن مهاجرت می‌کردند ولی در حال حاضر کشورهای حاشیه خلیج فارس و آسیای شرقی برای مهاجرت انتخاب می‌شوند

* نسل دوم مهاجران به نسبت بچه‌هایی که در ایران هستند موفق نمی‌شوند گروه دیگری از افراد به تبعیت از خانواده‌هایشان مهاجرت می‌کنند، به گونه‌ای که پدر و مادر به دلیل مأموریت‌های علمی و یا تقاضای مهاجرت اقدام به خروج از کشور می‌کنند که در این میان فرزندان جوان این خانواده‌ها نیز با آن‌ها همراه می‌شوند. همچنین گروه دیگری از افرادی که در دوران بچگی از کشور خارج می‌شوند و یا بچه‌هایی که در کشور مقصد به دنیا می‌آیند و نسل دوم مهاجرت محسوب می‌شوند دچار بیگانگی فرهنگی می‌شوند و ۱۰ یا ۲۰ سال طول می‌کشد که جذب فرهنگ بیگانه شوند. همین امر باعث می‌شوند تا فرد از دوران کودکی دچار دوگانگی شود و آسیب بسیاری ببیند و در اصل تضاد فرهنگی بین والدین و بچه‌ها در اثر شکل‌گیری مهاجرت ایجاد می‌شود، بدین ترتیب به دلیل هم زبان نبودن کودکان با والدینشان احساس کمبود می‌کنند، همچنین این گروه به دلیل فاصله گرفتن از فرهنگ جامعه مبدأ، فرهنگ جامعه مقصد را نمی‌توانند جذب کنند. تا زمانی که امکان مهاجرت دانشجویان و افراد تحصیلکرده به کشورهایی که در سطح علمی بالایی قرار دارند، وجود داشته باشد ماندن آن‌ها در کشور باعث تحلیل جامعه مبدأ می‌شود، ولی اگر پس از پایان تحصیل به کشور خودشان برگردند و به مطالعه و تحقیق در امور کشور بپردازند امری مفید تلقی می‌شوند.

راهکار منطقی این است که دانشگاه‌ها را رشد دهیم تا در داخل شاهد ارتقاء کیفی و کمی دانشگاه‌ها باشیم.

اگر سطح کیفی دانشگاه‌ها را افزایش دهیم می‌توانیم به بازگشت جوانان به کشور کمک کنیم ضمن این‌که با محول کردن پست‌های کلیدی به جوانان تحصیلکرد و نخبه می‌توانیم گام مؤثری برداریم. چند درصد جوانان به خارج از کشور مهاجرت می‌کنند؟ نسبت به جمعیت جوان کشور سالانه از ۱۰۰

جوان ۳ نفر ممکن است به خارج از کشور مهاجرت کنند، با توجه به ۲۴ میلیون جوانی که بین ۱۵-۲۹ سال قرار دارند مهاجرت جوانان به بیش از ۲ درصد تجاوز نمی‌کند.

* معمولاً ۴ درصد از جوانان به کشور بر می‌گردند

از بین جوانانی که به خارج از کشور سفر می‌کنند عده‌ای به دلیل این‌که از طریق وزات علوم برای تحصیل به خارج از کشور اعزام شده‌اند یا به دلیل مشکلات خانوادگی به کشور باز می‌گردند. به عبارت دیگر ۴ درصد جوانان به کشور بر می‌گردند در مقابل ۶ تا ۷ درصد از جوانان نیز در کشور مقصد می‌مانند.

قبل از انقلاب نیز گرایش به پدیده مهاجرت وجود داشت اما پس از انقلاب این تمایل کاهش یافته است.

بررسی‌های انجام شده در زمینه مهاجرت‌های ایرانیان به کشور آمریکا، نشان می‌دهد ایرانیان مقیم آمریکا میانگین سوادشان از مردم آمریکا به مراتب بالاتر است، به این معنی که تحصیلکرده‌ها بیشتر مهاجرت کرده‌اند و از دست دادن سرمایه‌های انسانی مطرح می‌شود

